

[Změna]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2003](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2003](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 21. 4. 2003
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 21. 4. 2003

[Změna]

Akce je změna; proto nemůžeme porozumět akci jen z jejího výsledku, nýbrž musíme pochopit její průběh. To platí zejména v případě takové akce, která má co dělat s „Pravdou“ (jako „tím pravým“). Chyba myšlenky, že místem pravdy je soud (výrok, věta atp.), spočívá mj. v tom, že se redukcionisticky omezuje na výsledek, zatímco otázka pravdy (pravdivosti) výroku musí být položena již tam, kde se výrok rodí, vlastně ještě dříve před tento zrod. (Hegel platně poukazuje na to, že pravda není až na konci cesty poznání, ale že je musí doprovázet již od samého počátku této cesty – najít citát.) Jakožto změna začíná akce v momentě, kdy dochází k přechodu od situace, kdy akce ještě není, ještě se nekoná, k situaci, když už akce začíná a začala. Akce tedy je tím děním, které nejprve ještě není, a pak nastává; směr jejího dění je tedy z budoucnosti do minulosti. Zároveň však jest tím děním, které může vnější pozorovatel popisovat jako sled proměn, které začínají tím, co bude nejstarší, nejminulejší, a postupně přecházejí v novější, až nastane ta poslední, nejnovější, čímž dění (událost) akce končí. Zvnějšku pozorováno se proto zdá, že akce začíná v minulosti, ale končí v budoucnosti, přesněji svou nejnovější, byť „poslední“ fází, takže se děje z minulosti do budoucnosti, zatímco ve skutečnosti resp. z hlediska akce samé je tomu právě naopak (akce se děje z budoucnosti do minulosti, takže to, co se odehraje jako první, se stává nejstarší minulostí). Když se tedy díváme na průběh akce jako vnější pozorovatelé, musí nám zůstat utajeno, jak se vnějšek akce může vůbec setkat nejen s tím, co jako vnější náleží do jejího nejbližšího okolí, ale zejména s tím, co vůbec není vnější, čemu prostě chybí vnějšek a co je ve svém zvnějšňování (uskutečňování) odkázáno na přicházející a tedy dějící se akci. Pravda (resp. „to pravé“) je jakousi nepředmětnou (vnějšek postrádající) výzvou, která se musí setkat s akcí (resp. aktivním subjektem), který onu výzvu zaslechne, uposlechne jí a udělá něco, co nevyplývá ani ze situace, ani z předpokladů a vlastností subjektu samého.

(Písek, 030421-1.)